

## LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDEN BEKLENTİLERİ VE BEKLENTİLERİN GERÇEKLEŞME DÜZEYİ

Yasemin SUNAY (\*)

Hakan SUNAY (\*\*)

### ÖZET

*Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerin gerçekleşme düzeyini belirlemektir. Araştırmaya Ankara il merkezinde eğitim öğretim veren 6 liseden (2 özel, 4 resmi) toplam 1052 öğrenci (564 erkek, 488 kız) katılmıştır. Öğrencilere liselerde uygulanan beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyine yönelik bir anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler frekans ve yüzdelerle açıklanmış ve yorumlanmıştır. Karşılaştırmalarda x<sup>2</sup> (kay kere) testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için ise 0.05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.*

*Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden fiziksel, sosyal, estetik, spora yönelme, ve katılma kapsamında beklentilerinin olduğu belirlenmiş, ancak bu beklentilerin gerçekleşme düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmüştür. Öte yandan, beden eğitimi dersiyse fiziksel gelişim elde etme, spora yönelme ve okul içi spor aktivitelerine katılma kapsamındaki beklentilerin ve bu beklentilerin gerçekleşme düzeylerinin ise okullar değişikine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi, dersiyse düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma, sağlıklı olma, sosyal ve estetik kapsamlı beklentilerinin ve beklentilerin gerçekleşme düzeylerinin ise sınıf değişikine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu belirlenmiştir.*

**Anahtar Kelimeler:** *Beden Eğitimi Dersi, Beklenti, Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyi, Lise Öğrencileri.*

## THE EXPECTATIONS OF HIGH SCHOOL STUDENTS FROM PHYSICAL EDUCATION LESSONS AND THE LEVEL OF REALIZATION OF THE EXPECTATIONS

### ABSTRACT

*The purpose of this study was to determine of high school students expectations from physical education lessons and the level to which these expectations were realized Totally 1052 student (564 boys, 488 girls) from 6 high schools (2 private 4 government) in Ankara participated in this research A questionnaire has been carried out about high schools students the expectations from physical education lessons and the level to which these expectation were realized. The data obtained from the questionnaires have been explained and interpreted with numbers and percentages Qui Square test has been used in comparisons and the level of 0.05 inportance has been chossen for statistical inportance at the end research it was determined that high school students had some expectations from physical education lesson relatited to physical, social esthetical par-*

*icipation and aiming to sports however, it was seen that, the level of realization of this expectations is very low. And the other hand it was determined that there is a significant difference between, the expectations related to participation of physical lesson obtaining the physical development aiming to sports and participating in sports activities at school and the level of realization of this expectation related to difference of the schools it was determined that the expectations of students related to learning to get the habit of doing sports regularly by the lessons of physical education, being healthy, social and esthetical expectations and the level of realization of the expectations make significant different according to the differences, of tire classes.*

**Key Words:** Physical Education Lesson, Expectation, The Level of Realization of Expectation, High School Students.

## 1. GİRİŞ VE AMAÇ

Eğitim, toplumlar açısından vazgeçilmez bir gereksinimdir. "Eğitimin genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır"(30). Eğitimin bu amacı, topluma ve bireye eğitim programları aracılığı ile yansır, Eğitim programları, eğitimin amaçları ve bireye kazandırılacak davranış arasındaki yapı ve süreçlerin tümünü kapsayan bir kavram olarak algılanmalıdır. Öte yandan ,zaman boyutu içinde toplumsal ve politik sistemlerde meydana gelen değişimler, eğitim sistemini de etkilemektedir. Bu bağlamda çevresindeki değişmelere karşı duyarlı bir sistem olan eğitimin, genel ve özel amaçları sürekli geliştirilmeli, amaçların birey ve toplum beklentilerine cevap verip vermediği incelenmelidir. Bu da, program geliştirme sürecinin sürekli devam edeceği anlamına gelmektedir.

Bu çerçevede, eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi derslerinin de bireyin ve toplumun beklentileri doğrultusunda geliştirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Öyle ki, "Beden eğitimi programları yalnız okulda çalışmayı değil, aynı zamanda toplumla yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi, bireyin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine katkı amacına yönelik etkilerde bulunmasını da sağlamaktadır" (1,21). Ayrıca beden eğitimi dersleriyle bireyin motor becerilerdeki yeteneği konusunda kendini yeterli hissetmesi, yani koşma, tırmanma, dengede durma, sıçrama, takla atma gibi temel hareketleri geliştirmesi ile mümkündür. Böylece beden eğitimi dersleri, harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla bireyin vücut kontrolü, koordinasyonu ve sinir kas sistemlerinin gelişimini sağlayarak beraberinde zihinsel ve psikolojik yönde uyumlu olmasını da sağlayacaktır (10,14,21,26).

Buna göre, ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ders programlarının, gencin hareket ihtiyacını gidermeye ve organizmanın gelişmesini sağlamaya yönelik olması, modern hayatın hareketsizliğini gidererek, geliştirmesi için programdan etkilenen herkesin geliştirme sürecine katılması gerekmektedir. Bu katılımcılar genellikle yönetici, uzman öğretmenler, müfettişler, veliler ve öğrenciler olmaktadır. Ancak ne varki, özellikle öğrencilerin program geliştirme faaliyetine katılmaları gözardı edilmektedir. Oysa, öğrencilerin program geliştirme faaliyetine katılmaları önemli bir süreç olmaktadır.

Bireyde olumlu yöndeki davranışların kazandırılacağı yer öğretim kurumlarıdır. Bu öğretim kurumlarında yer alan beden eğitimi ders programlarındaki uygulamalarda, öğrenci

beklenti ve isteğinin gözönünde bulundurulması, öğrencilerin derse sevecek ve istekle katılmasını, çeşitli beceriler kazanmasını sağlayabilir. Bu çalışmada da beden eğitimi ders programlarından öğrenci beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşme düzeylerine ait görüşlerin saptanmasına çalışılmıştır.

Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Lise öğrencilerinin, beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyi ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. Lise öğrencilerinin, beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri, öğrenim gördükleri okullara göre farklılık göstermekte midir?

3. Lise 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri arasında bir farklılık var mıdır?

## **2. MATERYAL VE YÖNTEM**

### **2.1. Materyal**

Araştırmalın evrenini Türk Eğitim Sistemi içinde yer alan ortaöğretim kurumlarındaki Lise 1, 2 ve 3. sınıf kız ve erkek öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Ankara ili içinden sosyo-ekonomik düzeyi farklı üç bölgedeki 6 liseden tesadüfi örneklem alma yoluyla seçilen 1332 lise 1. 2. v 3. sınıf kız ve erkek öğrenciden oluşmaktadır. Ancak araştırma kapsamına alınan 1332 öğrenci anketinin 280'i, ciddiyetten uzak doldurulduğu ve sonuçlarının yanlış yönlendirebileceği endişesiyle değerlendirmeye alınmamıştır. Sonuç olarak ise örneklem grubunu toplam 1052 öğrenci oluşturmuştur.

### **2.2. Yöntem**

Araştırmaya ilişkin veriler iki yoldan elde edilmiştir. İlk olarak konu ile ilgili literatürden toplanan bilgilerden yararlanılmış, daha sonra örneklem grubuna, ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyine yönelik bir anket uygulanmıştır. Anket, üç aşamada oluşturulmuştur. İlk olarak, tesadüfi yöntemle seçilen 100 lise 1. 2. ve 3. sınıf öğrencisine konu ile ilgili açık uçlu sorular sorulmuştur. Daha sonra bu sorulara verilen cevaplardan kapalı uçlu 50 soru hazırlanmıştır. Hazırlanan kapalı uçlu sorular, uzman\* görüşleri alınarak inceleme ve düzeltmelerden geçirilmiş ve 25 soruluk bir anket taslağı oluşturulmuştur. Hazırlanan 25 soruluk anket taslağının üç ortadereceli okuldaki\*\* 150 öğrenci üzerinde ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama sonunda elde edilen veriler ise, tekrar uzman\* görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve ankete son şekli verilmiştir. Böylece 22 sorudan oluşan anket çoğaltılarak örneklem grubuna bizzat araştırmacılar tarafından ulaştırılmıştır.

Anketten elde edilen veriler, frekans ve yüzdelerle açıklanmış ve yorumlanmıştır, karşılaştırmalarda x2 (kaykare) testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için ise, 0.05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

### **3. BULGULAR**

Araştırmanın bulguları üç kesim halinde elde edilmiştir.

#### **3.1. Örnekleme Giren Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular**

Örnekleme giren öğrencilerin okullara göre dağılımlarına bakıldığında %21.0'nin TED Koleji, %20.5'inin Deneme Lisesi, %20.0'inin Cumhuriyet Lisesi, %16.9'unun Özel Yükseliş Koleji, %15.0'inin İncirli Lisesi ve %6.5'inin ise Kalaba Lisesi Öğrencisi olduğu görülmektedir. Örnekleme giren öğrencilerin, sınıflara göre dağılımında öğrencilerin çoğunluğunu (%44.9, 472 kişi) 3. sınıflar oluşturmaktadır. 2. sınıf öğrencileri %32.2 ile bunu takip etmektedir. Örnekleme giren öğrencilerin çoğunluğu (53.6), erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Kız öğrencilerin oranı ise %46.4'tür.

#### **3.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi dersinden Beklentileri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşleri**

Öğrencilerin beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 1'de görülmektedir.

3.2.1. Beden eğitimi dersinden fiziksel gelişim sağlama konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 84.8'dir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 54.4), bu beklentinin hiç karşılanmadığını belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen karşılandığını belirtenlerin oranı ise, oldukça düşüktür (% 6.6).

3.2.2. Beden eğitimi dersindeki etkinliklerle fiziksel güzellik elde etme konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 76.6'dır. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 62.0), bu beklentinin hiç karşılanmadığını belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen karşılandığını belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 8.4).

3.2.3. Beden eğitimi dersindeki çalışmalarla kasların gelişmesi konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 80.1'dir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 56.4), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 8.4).

3.2.4. Beden eğitimi dersindeki etkinliklerle vücudun orantılı bir görünüme sahip olacağı konusundaki öğrenci beklentisinin oranı % 84.4'dür. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 54.9) bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 9.31).

3.2.5. Beden eğitimi dersindeki etkinliklerle, vücudun düzgün duruş alışkanlığı kazanması konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 89.1'dir. Ancak, öğrencilerin çoğunluğu (% 45.1) bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen

**Tablo 1 - Beden Eğitimi Dersini Alan Öğrencilerin Beden Eğitimi Programından Beklentileri ve Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşleri**

| Öğrenci | Beden Eğitimi Dersleriyle İlgili Beklentileri   | BEKLENTİLER |      |     |      | Toplam | BEKLENTİLERİN GERÇEKLEŞME DÜZEYİ |      |        |      |     |      | Toplam |
|---------|---|-------------|------|-----|------|--------|----------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|         |   | Var         |      | Yok |      |        | Tamamen                          |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|         |   | f           | %    | f   | %    |        | f                                | %    | f      | %    | f   | %    |        |
|         | Fiziksel gelişim sağlama  | S90         | 84.8 | 160 | 15.2 | 1050   | 59                               | 6.6  | 351    | 39.0 | 489 | 54.4 | 899    |
|         | Fizikselgüzelikeldeetme   | S06         | 76.6 | 246 | 23.4 | 1052   | 40                               | 4.9  | 271    | 33.1 | 508 | 62.0 | 819    |
|         | Kaslan geliştirme   | S41         | SO.1 | 209 | 19.9 | 1050   | 71                               | S.4  | 29S    | 35.2 | 478 | 56.4 | 847    |
|         | Vücudun orantılı bir görünüme sahip olma  | SS7         | 84.4 | 164 | 15.6 | 1051   | S3                               | 9.3  | 320    | 35.S | 490 | 54.9 | 893    |
|         | Düzenli duruş alışkanlığı kazanması   | 936         | 89.1 | 114 | 10.9 | 1050   | 112                              | 11.9 | 405    | 43.0 | 425 | 45.1 | 942    |
|         | Müzikli cimmastik hareketleriyle estetik güzellik sağlanması  | 829         | 78.8 | 223 | 21.2 | 1052   | 52                               | 6.2  | 242    | 2S.9 | 544 | 64.9 | 838    |
|         | Düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma  | 941         | 89.5 | 110 | 10.5 | 1051   | 121                              | 12.8 | 410    | 43.3 | 416 | 43.9 | 947    |
|         | Sağlığın korunması  | SS2         | 81.1 | 19S | 18.9 | 1050   | 116                              | 13.5 | 353    | 41.0 | 391 | 45.5 | 860    |
|         | Spor dahıyla ilgili yeteneğiniortayaçıkarma   | 906         | S6.1 | 146 | 13.9 | 1052   | 122                              | 13.3 | 375    | 40.9 | 420 | 45.8 | 917    |
|         | Spor yaparak kişiliğini geliştirme  | 842         | 80.1 | 209 | 19.9 | 1051   | 8S                               | 10.4 | 329    | 3S.8 | 432 | 50.9 | 849    |
|         | Buluğ çağının gereği oluşabilecek olumsuz davranış kalıplarını beden eğitimi yaparak en aza indirme | 845         | 80.4 | 206 | 19.6 | 1051   | 119                              | 14.0 | 300    | 35.3 | 430 | 50.6 | 849    |
|         | Sınıf içi işbirliğini geliştirme  | 839         | 79.9 | 211 | 20.1 | 1050   | 101                              | 11.9 | 36S    | 43.5 | 377 | 44.6 | 846    |
|         | Müzikli cimmastik hareketleri sonucunda yeni hareket formlarının üretilmesi                         | 755         | 71.8 | 296 | 28.2 | 1051   | 50                               | 6.5  | 250    | 32.6 | 466 | 60.8 | 766    |
|         | Fiziksel kapasitenin sınırlarını keşfetme   | 901         | 85.7 | 150 | 14.3 | 1051   | 117                              | 12.9 | 391    | 43.0 | 401 | 44.1 | 909    |
|         | Beden eğitimi dersinin teorik ve uygulamalı yapılması   | 801         | 76.3 | 249 | 23.7 | 1050   | 57                               | 7.0  | 284    | 35.1 | 469 | 57.9 | S10    |
|         | Belli bir branşta spor yapmaya yönlendirilme  | 909         | 86.7 | 140 | 13.3 | 1049   | 133                              | 14.5 | 359    | 39.1 | 426 | 46.4 | 918    |
|         | Genel bilgi derslerinin yarattığı zihin yorgunluğunun giderilmesi                                   | 945         | 89.8 | 107 | 10.2 | 1052   | 206                              | 21.6 | 461    | 48.3 | 287 | 30.1 | 954    |
|         | Klüp ve spor salonlarında gerçekleştirilemiyen aktiviteleri beden eğitimi dersinde gerçekleştirme   | 837         | 79.7 | 213 | 20.3 | 1050   | 79                               | 9.3  | 308    | 36.4 | 460 | 54.3 | 847    |
|         | Okuldaki spor araç-gereçlerden yararlanma   | 990         | 94.4 | 59  | 5.6  | 1049   | 141                              | 14.2 | 452    | 45.4 | 402 | 40.4 | 995    |
|         | Beden eğitimi etkinliklerinin okul çerçevesinde düzenlenmesi  | 908         | 86.4 | 143 | 13.6 | 1051   | 99                               | 10.8 | 370    | 40.3 | 448 | 48.9 | 917    |
|         | Okul spor takımlarına girebilme   | S01         | 76.4 | 248 | 23.6 | 1049   | 100                              | 12.3 | 237    | 29.3 | 473 | 58.4 | 810    |
|         | Okuldaki beden eğitimi dersinde spor branşları öğrenme  | 768         | 75.4 | 251 | 24.6 | 1019   | 133                              | 16.5 | 269    | 33.4 | 403 | 50.1 | 805    |

gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 11.9).

3.2.6. Beden eğitimi dersinde yer alan müzikli cimnastik hareketlerinin estetik gelişimi olumlu yönde etkileyeceği konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 78.8'dir. Ancak, öğrencilerin çoğunluğu (% 64.9u) bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 6.2).

3.2.7. Beden eğitimi dersi alarak yaşantısında düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 89.5'tir. Ancak, öğrencilerin % 43.9u bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini % 43.3 u ise beklentinin kısmen gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 12.8).

3.2.8. Sağlığın korunmasıyla ilgili öğrenci beklentilerinin oranı % 81.1'dir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 45.5), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 13.5).

3.2.9. Beden eğitimi dersleriyle öğrencilerin herhangi bir spor dalıyla ilgili yeteneğinin ortaya çıkmasıyla ilgili beklentilerin oranı, % 86.1'dir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 45.8), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 13.3).

3.2.10. Öğrencilerin beden eğitimi dersiyle ruhsal dengenin korunması ve kendine güveni sağlayarak kişiliğin gelişmesini beklemektelerdir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 50.9), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 10.4).

3.2.11. Buluş çağının gereği, baskı sonucu oluşan davranış kalıplarının beden eğitimi dersleriyle en aza indirgenmesi konusunda öğrenci beklentilerinin oranı % 80.3'tür. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 50.6), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 14.0).

3.2.12. Beden eğitimi dersleriyle, sınıf içi işbirliğini geliştirme konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 79.9'dur. Ancak, öğrencilerin % 44.6'sı bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtirken, % 43.5'i beklentinin kısmen gerçekleştiğini, % 11.9u ise tamamen gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

3.2.13. Beden eğitimi dersleriyle müzikli cimnastik hareketleri sonunda yeni hareket formları üretme konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 71.8'dir. Ancak, öğrencilerin çoğunluğu (% 60.8), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 6.5).

3.2.14. Beden eğitimi dersleriyle, öğrencilerin, fiziksel kapasitelerinin sınırlarını keşfetme konusundaki beklentilerinin oranı % 85.7'dir. Ancak öğrencilerin % 44.7'i bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtirken, % 43.0'ı beklentinin kısmen gerçekleştiğini, % 12.9'u ise, tamamen gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

3.2.15. Beden eğitimi dersinin teorik ve uygulamalı olarak yapılması konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 76.3'tür. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 57.9), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 7.0).

3.2.16. Beden eğitimi dersleriyle belli bir spor branşında yönlendirilme konusundaki öğrenci beklentisinin oranı % 86.7'dir. Ancak, öğrencilerin çoğunluğu (% 46.4), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 14.5).

3.2.17. Genel bilgi derslerinin yarattığı zihin yorgunluğunu gidermek konusunda beden eğitimi dersinden beklentisi olan öğrencilerin oranı % 89.8'dir. Beklentinin gerçekleşme düzeyine bakıldığında; öğrencilerin çoğunluğu (% 48.3), beklentinin kısmen gerçekleştiğini belirtirken, % 21.6'sı bu beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtenlerin oranı ise % 30.1'dir.

3.2.18. Kulüp ve spor salonlarında gerçekleştirilemeyen aktivitelerin beden eğitimi dersinde gerçekleşmesini bekleyen öğrencilerin oranı % 79.7'dir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 54.3), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 9.3).

3.2.19. Beden eğitimi dersleriyle okuldaki spor araç gereçlerinden yararlanma ile ilgili öğrenci beklentisinin oranı % 94.4'tür. Beklentinin gerçekleşme düzeyine bakıldığında; öğrencilerin çoğunluğu (% 45.4), bu beklentinin kısmen gerçekleştiğini belirtirken, % 40.4'ti beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Öte yandan beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 14.2).

3.2.20. Beden eğitimi etkinliklerinin ders dışında da düzenlenmesiyle ilgili öğrenci beklentisinin oranı, % 86.4'tür. Ancak, öğrencilerin çoğunluğu (% 48.9), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 10.8).

3.2.21. Beden eğitimi ders ve etkinliklere katılarak okul takımına girebilme konusundaki öğrenci beklentilerinin oranı % 76.4'tür. Ancak öğrencilerin çoğunluğu (% 58.4), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise düşüktür (% 12.3).

3.2.22. Beden eğitimi dersinde bir spor branşıyla ilgilenmek isteyenlerin oranı % 75.4'tür. Ancak öğrencilerin % 50.4'ü, bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise % 16.5'tir.

### **3.3 Bağımsız Değişkenlere Göre Beden Eğitimi Dersinden Öğrenci Beklentileri ve Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşler**

Bu alt başlık altında öğrencilerin okul ve sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

#### **3.3.1 Okul Değişkenine göre Beden Eğitimi Dersinden Öğrenci Beklentileri ve Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşler**

Okul değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi dersinden bazı beklentileri ile bu beklentilerin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri arasında farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir.

**Tablo 2 - Okullar Değişkenine Göre, Beden Eğitimi Dersinden Fiziksel Gelişim Sağlama ile İlgili Öğrencilerin Beklentileri ve Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Okul       | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|            | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|            | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| TED        | 192      | 87.6 | 27  | 12.3 | 219    | 23                             | 11.7 | 88     | 44.9 | 85  | 43.3 | 192    |
| Yükseliş   | 149      | 83.7 | 29  | 16.2 | 178    | 7                              | 4.6  | 53     | 34.8 | 92  | 60.5 | 149    |
| incirli    | 127      | 80.3 | 31  | 19.5 | 158    | 3                              | 2.3  | 64     | 50.3 | 60  | 47.2 | 127    |
| Kalaba     | 60       | 88.2 | 8   | 11.7 | 68     | 5                              | 8.3  | 18     | 30.0 | 37  | 61.6 | 60     |
| Cumhuriyet | 194      | 91.9 | 17  | 8.0  | 211    | 16                             | 8.1  | 80     | 40.8 | 100 | 51.0 | 194    |
| Deneme     | 168      | 77.7 | 48  | 22.2 | 216    | 5                              | 2.9  | 48     | 25.5 | 115 | 68.4 | 168    |
| TOPLAM     | 890      | 84.7 | 160 | 15.2 | 1050   | 59                             | 6.5  | 351    | 39.0 | 489 | 54.3 | 890    |

$\chi^2$ : 21.154 Sd: 5 0.01 < 0.05  $\chi^2$ : 2.000 Sd: 10 0.000 < 0.05

Tablo 2'de görüldüğü gibi Cumhuriyet Lisesi öğrencilerinin % 91.9'u ile Kalaba Lisesi öğrencilerinin % 88.2'si ve bunu takiben Yükseliş Koleji öğrencilerinin % 83.7'si beden eğitimi dersinden "fiziksel bir gelişim sağlama" beklentisinde olduklarını belirtirlerken, Deneme Lisesi öğrencilerinin % 68.4'ü, Kalaba Lisesi öğrencilerinin % 61.6'sı ve Yükseliş Koleji öğrencilerinin % 60.5'i, bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir.

**Tablo 3 - Okul Değişkenine Göre, Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Düzenlenmesi İle İlgili Öğrencilerin Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Okul       | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|            | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|            | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| TED        | 204      | 92.3 | 17  | 7.6  | 221    | 28                             | 13.4 | 97     | 46.4 | 84  | 40.1 | 209    |
| Yükseliş   | 163      | 91.5 | 15  | 8.4  | 178    | 13                             | 7.9  | 60     | 36.5 | 91  | 55.4 | 164    |
| incirli    | 115      | 73.2 | 42  | 26.7 | 157    | 7                              | 6.0  | 60     | 52.1 | 48  | 41.7 | 115    |
| Kalaba     | 56       | 82.3 | 12  | 15.5 | 68     | 9                              | 15.7 | 22     | 38.6 | 26  | 45.6 | 57     |
| Cumhuriyet | 197      | 93.3 | 14  | 6.6  | 211    | 31                             | 15.5 | 74     | 37.1 | 94  | 47.2 | 199    |
| Deneme     | 173      | 80.0 | 43  | 19.9 | 216    | 11                             | 6.3  | 57     | 32.9 | 105 | 60.6 | 173    |
| TOPLAM     | 908      | 86.3 | 143 | 13.6 | 1051   | 99                             | 10.7 | 370    | 40.3 | 448 | 48.8 | 917    |

$\chi^2$ : 50.681 Sd: 5 0.01 < 0.05  $\chi^2$ : 3\*1.032 Sd: 10 0.000 < 0.05

Tablo 3'de görüldüğü gibi, Cumhuriyet Lisesi öğrencilerinin % 93.3 u ile TED Koleji öğrencilerinin % 92.3 u ve bunu takiben Yükseliş Koleji öğrencilerinin % 91.5'inin beden eğitimi dersi kapsamında "okul içi sportif faaliyetlerinin düzenlenmesi" beklentisinde olduklarını belirtirlerken, Deneme Lisesi öğrencilerinin % 60.6'sı, Yükseliş Koleji öğrencilerinin % 55.4u ve bunu takiben Cumhuriyet Lisesi öğrencilerinin % 47.2'si, bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir.

**Tablo 4 - Okullar Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersinden Fiziksel Güzellik Elde Etme İle İlgili Öğrencilerin Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Okul       | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|            | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|            | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| TED        | 171      | 77.3 | 50  | 22.5 | 221    | 14                             | 7.9  | 66     | 37.5 | 96  | 54.5 | 176    |
| Yükseliş   | 152      | 85.3 | 26  | 14.6 | 178    | 6                              | 3.9  | 51     | 33.3 | 96  | 62.7 | 153    |
| incirli    | 113      | 71.5 | 45  | 28.4 | 158    | 2                              | 1.7  | 58     | 33.0 | 75  | 65.2 | 115    |
| Kalaba     | 52       | 76.4 | 16  | 23.5 | 68     | 3                              | 5.7  | 15     | 28.8 | 34  | 65.3 | 52     |
| Cumhuriyet | 169      | 80.0 | 42  | 19.9 | 211    | 7                              | 4.0  | 54     | 31.2 | 112 | 64.7 | 173    |
| Deneme     | 149      | 68.9 | 57  | 31.0 | 206    | 5                              | 5.33 | 47     | 31.3 | 95  | 63.3 | 150    |
| TOPLAM     | 806      | 77.3 | 236 | 22.6 | 1042   | 40                             | 4.7  | 291    | 34.6 | 505 | 60.5 | 819    |

$\chi^2$ : 18.470

Sd: 5

0.002 < 0.05

$\chi^2$ : 10.185

Sd: 10

0.424 > 0.05

Tablo 4'de görüldüğü gibi Yükseliş Lisesi öğrencilerinin % 85.3 u, Cumhuriyet Lisesi öğrencilerinin % 80.0'i ve bunu takiben TED koleji öğrencilerinin % 77.3 u, beden eğitimi dersinden "fiziksel güzellik elde etme" beklentisinde olduklarını belirtirlerken, örnekleme giren okullarda öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğu (% 60.5), bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir.

**Tablo 5 - Okul Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersinin Öğrenciyi Belli Bir Branşta Spor yapmaya Yönlendirmesi Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Okul       | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|            | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|            | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| TED        | 201      | 91.7 | 18  | 8.2  | 219    | 34                             | 16.5 | 97     | 47.3 | 74  | 36.1 | 205    |
| Yükseliş   | 153      | 85.9 | 25  | 14.0 | 178    | 22                             | 14.3 | 52     | 33.9 | 79  | 51.6 | 153    |
| incirli    | 124      | 78.4 | 34  | 21.5 | 158    | 15                             | 12.1 | 50     | 40.3 | 59  | 47.5 | 124    |
| Kalaba     | 54       | 80.6 | 13  | 19.4 | 67     | 9                              | 16.3 | 21     | 38.1 | 25  | 45.4 | 55     |
| Cumhuriyet | 200      | 94.7 | 11  | 5.2  | 211    | 38                             | 18.6 | 76     | 37.2 | 90  | 44.1 | 204    |
| Deneme     | 177      | 81.9 | 39  | 18.0 | 216    | 15                             | 8.4  | 63     | 35.5 | 99  | 55.9 | 177    |
| TOPLAM     | 909      | 86.6 | 140 | 13.3 | 1049   | 133                            | 14.4 | 359    | 39.1 | 426 | 46.4 | 918    |

$\chi^2$ : 35.514

Sd: 5

0.000 < 0.05

$\chi^2$ : 22.767

Sd: 10

0.012 < 0.05

Tablo 5'de görüldüğü gibi, Cumhuriyet Lisesi öğrencilerinin % 94.7'si, TED Koleji öğrencilerinin % 91.7'si ve bunu takiben Yükseliş Koleji öğrencilerinin % 85.9'u, beden eğitimi dersi ile belli bir branşta spor yapmaya yönelme beklentisinde olduklarını belirtirlerken, örnekleme giren okullarda öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğu (% 46.4), bu beklen-

tinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir.

Öte yandan, öğrencilerin çoğunluğu (% 79.8); beden eğitimi dersi ile spor salonu ve kulüplerde gerçekleştirme imkanı bulamayan etkinlikleri gerçekleştirebilme, beklendisinde olduklarını belirtirlerken, öğrencilerin % 54.3 u, bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Ancak beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (% 9.3).

### 3.3.2. Sınıflara Göre Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşler

Örnekleme giren Lise 1., 2. ve 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, okudukları sınıflara göre beden eğitimi dersinden beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri arasında farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir.

**Tablo 6 - Sınıf Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersi Alarak Düzenli Spor Yapma Alışkanlığı Kazanma Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Sınıflar | Beklenti |      |     |      | Tonlam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|----------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|          | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|          | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| 1. Sınıf | 206      | 85.4 | 35  | 14.5 | 241    | 16                             | 7.69 | 111    | 53.3 | 51  | 35.9 | 208    |
| 2. Sınıf | 520      | 94.4 | 19  | 5.6  | 339    | 33                             | 10.2 | 119    | 37.0 | 169 | 52.6 | 321    |
| 3. Sınıf | 415      | 88.1 | 56  | 11.8 | 471    | 72                             | 17.2 | 180    | 43.0 | 166 | 39.7 | 418    |
| TOPLAM   | 941      | 89.5 | 110 | 10.4 | 1051   | 121                            | 12.7 | 410    | 43.0 | 416 | 43.9 | 947    |

$\chi^2$  : 13.800

Sd: 2

$\chi^2$ :

~~28.420~~

Sd: 4

0.001 < 0.05

0.000 < 0.05

Tablo 6'da görüldüğü gibi, Lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerin çoğunluğu "beden eğitimi dersi alarak düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma" konusunda beklentileri olduğunu belirtirken, bu beklentinin lise 2. sınıf öğrencilerinin % 52.6'sı tarafından hiç gerçekleşmediği, lise 3. sınıf öğrencilerinin % 43.0'ı tarafından ise, kısmen gerçekleştiği belirtilmiştir.

**Tablo 7 - Beden Eğitimi Derslerinde Uygulanan Grup Çalışmalarıyla Sınıf İçi İşbirliğinin Gelişmesi Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Sınıflar      | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|---------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|               | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|               | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| 1. Sınıf      | 195      | 80.9 | 46  | 19.0 | 241    | 21                             | 10.5 | 96     | 48.2 | 82  | 41.2 | 199    |
| 2. Sınıf      | 289      | 85.5 | 49  | 14.5 | 338    | 42                             | 14.4 | 98     | 33.7 | 150 | 51.7 | 290    |
| 3. Sınıf      | 355      | 75.3 | 116 | 24.6 | 471    | 38                             | 10.6 | 174    | 48.7 | 145 | 40.6 | 357    |
| <b>TOPLAM</b> | 839      | 79.9 | 211 | 20.0 | 1050   | 101                            | 11.9 | 368    | 43.4 | 77  | 44.5 | 846    |

$\chi^2$ : 12.777

Sd: 2

0.002 < 0.05

$\chi^2$ : 8.420

Sd: 4

0.002 < 0.05

Tablo 7'de görüldüğü gibi lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu "beden eğitimi derslerinde uygulanan grup çalışmalarıyla sınıf içi işbirliğinin gelişmesi" konusunda beklentileri olduğunu belirtirken, bu beklentinin, lise 2. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu (% 51.8) tarafından hiç gerçekleşmediği, lise 3. sınıf öğrencilerinin % 48.8'i tarafından ise, kısmen gerçekleştiği belirtilmiştir.

**Tablo 8 - Sınıf Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersindeki Sportif Etkinliklerle Okul Spor Takımlarına Girebilme Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Sınıflar      | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|---------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|               | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|               | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| 1. Sınıf      | 182      | 75.5 | 59  | 24.4 | 241    | 20                             | 10.8 | 74     | 40.0 | 91  | 49.1 | 185    |
| 2. Sınıf      | 274      | 81.0 | 64  | 18.9 | 338    | 33                             | 12.0 | 61     | 22.1 | 181 | 65.8 | 275    |
| 3. Sınıf      | 345      | 73.4 | 125 | 26.6 | 470    | 47                             | 13.4 | 102    | 29.1 | 201 | 57.4 | 350    |
| <b>TOPLAM</b> | 801      | 76.3 | 248 | 23.6 | 1049   | 100                            | 12.3 | 237    | 29.2 | 473 | 55.2 | 810    |

$\chi^2$ : 13.800

Sd: 2

0.001 < 0.05

$\chi^2$ : 28.420

Sd: 4

0.000 < 0.05

Tablo 8'de görüldüğü gibi lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu "sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersindeki sportif etkinliklerle okul spor takımlarına girebilme" konusunda beklentileri olduğunu belirtirken, bu beklentinin, öğrencilerin çoğunluğu (% 55.2) tarafından hiç gerçekleşmediği belirtilmiştir.

**Tablo 9 - Sınıf Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersinde Gerçekleştirilen Etkinliklerle Vücudun Orantılı Bir Görünüme Sahip Olması Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Sınıflar      | Beklenti |      |     |      | Toplam | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |      |        |      |     |      | Toplam |
|---------------|----------|------|-----|------|--------|--------------------------------|------|--------|------|-----|------|--------|
|               | Var      |      | Yok |      |        | Tamamen                        |      | Kısmen |      | Hiç |      |        |
|               | f        | %    | f   | %    |        | f                              | %    | f      | %    | f   | %    |        |
| 1. Sınıf      | 204      | 84.6 | 37  | 15.3 | 241    | 8                              | 5.8  | 81     | 59.1 | 118 | 57.0 | 207    |
| 2. Sınıf      | 300      | 88.5 | 59  | 11.5 | 359    | 25                             | 8.5  | 89     | 29.5 | 187 | 62.1 | 301    |
| 3. Sınıf      | 383      | 81.3 | 88  | 18.6 | 471    | 50                             | 12.9 | 150    | 39.0 | 184 | 47.9 | 384    |
| <b>TOPLAM</b> | 887      | 84.4 | 164 | 15.6 | 1051   | 83                             | 9.3  | 320    | 35.8 | 489 | 54.8 | 892    |

Sd: 2

0.021 < 0.05

$\chi^2$ : 23.829

0.000 < 0.05

Tablo 9'da görüldüğü gibi, lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu (% 84.4), "beden eğitimi dersi etkinlikleri ile vücutun orantılı bir görünüme sahip olması" konusunda beklentileri olduğunu belirtirken, bu beklentinin, öğrencilerin çoğunluğu (% 54.8) tarafından hiç gerçekleştirmediği belirtilmiştir.

**Tablo 10 -Sınıf Değişkenine Göre Sağlıklı Yaşam İçin Spor Yapma Konusundaki Öğrenci Beklentileri ve Bu Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi.**

| Sınıflar      | Beklenti   |             |            |             | Toplamı     | Beklentinin Gerçekleşme Düzeyi |             |            |             |            |             | Toplamı    |
|---------------|------------|-------------|------------|-------------|-------------|--------------------------------|-------------|------------|-------------|------------|-------------|------------|
|               | Var        |             | Yok        |             |             | Tamamen                        |             | Kısmen     |             | Hiç        |             |            |
|               | f          | %           | f          | %           |             | f                              | %           | f          | %           | f          | %           |            |
| 1. Sınıf      | 201        | 83.7        | 39         | 16.2        | 240         | 20                             | 9.7         | 92         | 44.8        | 93         | 45.3        | 205        |
| 2. Sınıf      | 291        | 85.8        | 48         | 14.1        | 339         | 33                             | 11.3        | 115        | 39.5        | 143        | 49.1        | 291        |
| 3. Sınıf      | 360        | 76.4        | 111        | 23.5        | 471         | 63                             | 17.3        | 146        | 40.1        | 155        | 42.5        | 364        |
| <b>TOPLAM</b> | <b>852</b> | <b>81.1</b> | <b>198</b> | <b>18.8</b> | <b>1050</b> | <b>116</b>                     | <b>13.4</b> | <b>353</b> | <b>41.0</b> | <b>391</b> | <b>45.4</b> | <b>860</b> |

$\chi^2$ : 12.784

Sd:2

$\chi^2$ :

28.420

0.002 < 0.05

0.049 < 0.05

Tablo 10'da görüldüğü gibi lise 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu (% 81.1), "beden eğitimi dersi ile sağlıklı yaşam için spor yapma alışkanlığı elde etme" konusunda beklentileri olduğunu belirtirken, bu beklentinin, öğrencilerin çoğunluğu (% 45.4) tarafından hiç gerçekleştirmediği belirtilmiştir.

#### 4. TARTIŞMA VE SONUÇ

4.1. Elde edilen bulgulara göre Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden fiziksel, sosyal ve estetik kapsamlı beklentileri olduğu belirlenmiş, ancak bu beklentilerin gerçekleştirmediği tespit edilmiştir.

Beden eğitimi dersiyle kazanılması beklenen "fiziksel gelişim sağlama", "fiziksel güzellik elde etme", "kas geliştirme", vücutu orantılı bir görünüme kavuşturma" ve "vücutta düzgün duruş alışkanlığı kazandırma" gibi davranışlar, aynı zamanda beden eğitimi dersinin genel amaçlarından 2 ve 3. amacını yakından ilgilendirmektedir (17). Yıldırım, Yetim ve Şenel (33) farklı cinsiyetteki lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri üzerinde yaptıkları, benzer bir araştırmada, beden eğitimi dersiyle fiziksel güzellik elde etme, kasların geliştirilmesi vücutun orantılı görünümü gibi fiziksel görünüme ilişkin amaçların lise öğrencileri için oldukça önemli olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bakımdan öğrencilerin beden eğitimi dersiyle böyle bir beklenti içinde olması bakımından olumlu, fakat beklentinin yeterince gerçekleşmemesi bakımından da olumsuz bir bulgu olarak kabul edilebilir.

Öğrencilerin %78.8'i, beden eğitimi dersinde uygulanacak müzikli cimnastik hareketleriyle estetik gelişmelerinin olumlu yönde etkilenebileceği beklentisindedirler. Ancak bu beklentinin gerçekleştirmediği belirtilmiştir. Yıldırım, Yetim ve Şenel (33) tarafından yapılan benzer araştırmada da özellikle kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor aktiviteleri sürecinde estetik açıdan biçimlendirilmelerini bekledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu olgu, Willgoose'un (31), 15-18 yaş grubu liseli kız öğrencilerin dış görünümüne kuvvetli bir ilgi duyma, denge ve zarafet gibi bedenteristik özelliklere sahip oldukları yönündeki tespitleriyle

paralellik arz etmektedir. Öte yandan Loy ve Ingham (15) müzikli cimnastik hareketlerinin öğrencilerin kişisel zevkleri için bir kaynak oluşturduğunu belirtirken, Rarick (23), beden eğitimi dersinde uygulanacak müzikli cimnastik hareketleri sonunda öğrencilerin yeni hareket formları üretmesiyle, çatışma içinde olabilecek öğrencilerin bir fantazi dünyasında kısa süre yaşayabilecekleri bir tür tedavi ortamı sağlayabileceğini belirtmiştir.

Liselerde uygulanan beden eğitimi dersiyle öğrencilerde kazandılmak istenen en önemli davranış özelliği öğrencilerin ortaöğretim sonrasındaki yaşantılarında düzenli spor yapma alışkanlığı kazanmaları olmaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi dersiyle düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma konusundaki beklentilerinin oranı (%89.5) bu görüşü desteklemektedir. Ancak ne var ki, öğrencilerin yalnızca %12.8'i bu beklentinin tamamen gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Bu olgu, Yalçinkaya, Saracaloğlu ve Varol (32) tarafından gerçekleştirilen benzer bir araştırma bulgusuyla aynı paraleldir. Ayrıca bu bulgu, Kenyon v Mc Pherson (13) tarafından yapılan araştırma bulgusuyla da desteklenmektedir, Kenyon ve Mc Pherson'un öğrencileri spora katma konusunda yaptıkları çalışmadan elde ettikleri sonuçlara göre, beden eğitimi ve spora yüklenen değerlerle okullara yüklenen değerler arasında benzerlik ne kadar çoksa, sistemli spora katılmanın yoğunluğu o kadar çok sağlanmaktadır, öyleyse, içinde bulunulan ortamda ne kadar çok tesis ve spor yapma imkanı bulunuyorsa, düzenli spor yapma alışkanlığı da o ölçüde artabilecektir (23). Öte yandan bu durum, öğrencinin beden eğitimi dersinden sağlayabileceği faydanın farkında olmasıyla da ilgili olabilir.

Öğrenciler, beden eğitimi dersi yoluyla, sağlıklarının korunacağı beklentisindedirler. Bu olgu Gökmen ve Schnitger (7) tarafından yapılan benzer bir araştırma bulgusuyla aynı paraleldir. Gökmen ve Schnitger araştırmasında üniversite öğrencileri, beden eğitimi dersini sağlıklı ve zindelik kazanmak için seçtiklerini belirtmişlerdir (7). Ancak ne var ki öğrenciler beden eğitimi dersi yoluyla sağlıklarının korunacağı beklentisinin gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa, "sağlık yalnızca hastalık ya da zayıflığın olmaması değil, fiziksel, zihinsel ve topluma! açılardan da eksilmiş bir iyi olma durumudur" (19). Öyleyse, beden eğitimi ve sporun, insanın fiziksel zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine olan katkısı balgamında sağlığa olan etkisi oldukça fazladır. Nitekim bugün insan organizmasının iki sistemi üzerinde spor yapmanın olumlu etkileri olduğu kesinlik kazanmıştır. Bunlar Kalp-Damar Sistemi ve kas-kemik (hareket) sistemidir. Bunun yanı sıra beden eğitiminin hormonlar ve iç organlar üzerine de olumlu etkileri olduğunu kanıtlayan çok sayıda araştırmaların bulunduğu belirtilmektedir (18).

Öğrenciler beden eğitimi dersi yoluyla bir spor branşıyla ilgili yeteneklerinin ortaya çıkmasını beklemektedirler. Ancak, öğrencilerin % 45.8'i bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa lise dönemi öğrencilerin beden eğitimi dersleriyle birlikte bir spor dalındaki yeteneğini ortaya çıkarmak ve geliştirmek beklentisi o dönem çocuğunun ilgi ve ihtiyaçları arasında yer almaktadır (17). Sonuçta, öğrencinin sportif yeteneğini gözönünde bulunduran, yöntem açısından iyi planlanmış bir beden eğitimi dersi, başarılı bir öğrenme ve beklenen olumlu sonuçlar için gereklidir.

Öğrenciler beden eğitimi dersiyle ruhsal dengenin korunması ve kendine güven sağlanarak, kişiliğin gelişmesini beklemektedirler. Ancak, öğrencilerin % 50.9'u bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa, beden eğitimi dersi kapsamında

gerçekleştirilen sportif aktiviteler. kişideki ruhsal dengeyi korumada, kendine güveni sağlamada ve kişiliğin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır (9, 22).

Öğrenciler, beden eğitimi dersiyle buluş çağının gereği uyumsuz davranış kalıplarının en aza indirgenmesini beklemektedirler. Ancak, öğrencilerin % 50.6'sı bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa, buluş çağının gereği doğal olan vücudun değişimi ve ruhsal dengenin sağlanması için gencin geriliminin azaltılması yoluyla desteklenmesi gerekmektedir. Bunun için beden eğitimi dersi kapsamında gerçekleştirilen sportif aktivitelerden yararlanılabilir. Böylece de vücuttaki gerilim azaltılabilir (9). Öte yandan takım halinde yapılan sportif çalışmalar zamanla gence böyle bir ortamda nasıl hareket edeceğini kendi hareketlerini ve heyecanını nasıl kontrol edeceğini bilme gibi konuları da öğretebilmektedir (10).

Öğrenciler, beden eğitimi dersinde uygulanan grup çalışmalarlarıyla sınıf içi işbirliğinin gerçekleşebileceğini beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 44.6'sı bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa, beden eğitimi derslerinde gerçekleştirilen sportif aktivitelerle, grup halinde çalışma işbirliği içinde bulunma gibi grupla çalışma alışkanlığının kazanılması sağlanır.

Öğrenciler, beden eğitimi dersiyle güçlü ve zayıf yönleri tanıyıp kapasitelerinin sınırlarını keşfetmeyi beklemektedirler. Bu bulgu benzer yapılmış olan araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir (23, 24, 28, 29). Ancak örnekleme giren öğrencilerin % 44.1'i bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Oysa, beden eğitimi etkinlikleri sırasında birey grup üyeleriyle kendisini karşılaştırma, güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varma, başkalarının kendisi hakkındaki görüşleri ile kendisinin kendisi hakkındaki görüşlerini karşılaştırma, kısaca yetenek ve yeterliliklerinin farkına varma imkanı bulmaktadır (12, 26).

Öğrenciler liselerde uygulanan beden eğitimi dersinin teorik ve uygulamalı olarak işlenmesini beklemektedirler. Bu bulgu, Gökmenin (7) beden eğitimi derslerinin ODTÜ'de uygulanabilirliği konusunda yaptığı çalışmada elde ettiği bulgu ve Sunay'ın (25) beden eğitimi ve spor derslerinin Ankara Üniversitesinde uygulanabilirliği konusunda yaptığı çalışmada elde ettiği bulgu ile aynı paraleldedir.

Öğrenciler, beden eğitimi dersleriyle belli bir spor branşında yönlendirilmeyi beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 46.4ü bu beklentinin hiç karşılanmadığını belirtmişlerdir. Bilindiği üzere beden eğitimi ve spor dersi, ilkokullardan üniversitelere kadar her kademedeki öğretim kurumlarında yer almaktadır. Buna göre farklı öğretim kurumlarındaki beden eğitimi ve spor için öngörülen öğretim programları, uygulamada çevre koşullarına göre farklılık göstermektedir. Ancak çevre koşulları ve eğitim kurumlarının imkanları ne olursa olsun, uygulamadaki farklılık dersin asıl amacı olan çocuklarda ve gelişmekte olan gençlerde sportif becerinin sağlanması görevini mutlaka yerine getirmelidir (11). Konuyla ilgili olarak Çamhyer'de (4) lise çağı dönemindeki öğrencilerin belli bir spor branşında beceri kazanmasının oldukça önemli olduğu belirtilmiştir.

Öğrenciler, genel bilgi dersleriyle oluşan zihinsel yorgunluğun, beden eğitimi dersiyle giderilmesini beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 48.3'ü bu beklentinin kısmen gerçekleştiğini belirtirken % 30. Ti de hiç gerçekleşmediğini belirtmiştir. Konuyla ilgili

yapılmış benzer araştırma ve incelemeler, kültür derslerinin yarattığı zihin yorgunluğunun giderilmesinde spor etkinliklerinin önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır (5, 6, 20, 26, 27). Öte yandan Avrupa Konseyi'nce hazırlanan bir raporla herkesin, özellikle de lise gençliğinin boş zamanlarının, spora ayrılması önerilmiştir (8). Öyleyse, lise gençliğinin genel bilgi dersleri dışında zamanlarını beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle değerlendirmeleri gerek enerjinin boşaltılması, gerekse zihinsel yorgunluğun giderilmesi açılarından önemlidir.

Öğrenciler, beden eğitimi dersiyle, spor kulüp ve salonlarında gerçekleştiremedikleri sportif aktivitelerini gerçekleştirmeyi beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 54.3'ü bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmiştir. Öğrenci beklentilerinin yarısından fazlasının gerçekleşme nedeni, beden eğitimi öğretmeninden, ders saatinin azlığından, dersin önemsenmeyişinden ve öğretim programlarından kaynaklanıyor olabilir. Sunay'ın (25) yaptığı benzer bir çalışmada da bu görüşü destekleyen bulgulara rastlanmıştır.

Öğrenciler, beden eğitimi dersiyle okuldaki spor araç-gereçlerinden yararlanmayı beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 45.4'ü bu beklentinin kısmen gerçekleştiğini belirtirken % 40.4'ü hiç gerçekleşmediğini belirtmişler. Bu bulgu, Gökmen ve Schnitger (7) tarafından yapılan benzer bir araştırma bulgusuyla desteklenmektedir. Gökmen'in araştırmasında, öğrencilerin okuldaki spor araç-gereçlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulduğunda, öğrencilerin % 73.8'inin okul spor malzemelerinden yararlanamadığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okul spor araç ve gereçlerinden yeterince yararlanamamalarının nedeni, okullarımızın kalabalık oluşundan kaynaklanıyor olabilir.

Öğrenciler, beden eğitimi dersi kapsamında yer alan sportif etkinliklerin yalnızca ders içinde değil, ders dışında da düzenlenmesini beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 48.9'u bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmiştir. Oysa, sportif etkinliklerin ders dışı etkinliklerle tabana yayılması ve lise çağı gençlerin buldukları yaş döneminden itibaren bu etkinliklerin içine girmeleri, geleceğin sporcularının yetişmesi açısından önem kazanmaktadır. Öyleyse şampiyon okul takımı çıkarmak uğruna, okulun tüm imkanlarını az sayıda öğrenciye tanıma yerine, tüm öğrencileri faaliyet içine sokan okul içi çalışmalara ve bu kapsamda sınıflararası sportif karşılaşmalara ağırlık verilmesi oldukça önemlidir (16).

Öğrenciler, beden eğitimi dersi ve etkinliklerine katılarak okul spor takımlarına girebilmeyi beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 58.4'ü bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Bu durum sınıfların kalabalık ve ders araç - gereçlerinin yetersiz oluşundan kaynaklanıyor olabilir. Kuşkusuz, okul spor takımlarına seçilerek sportif karşılaşmalara katılma, sporcu öğrenciler açısından önemli bir hayat ve deneyim alanıdır (14). Öyleki, okul spor karşılaşmalarına katılmanın, öğrencilerin fiziksel gelişimleri yanında, sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde de olumlu etkisi vardır (14, 26).

Öğrenciler beden eğitimi dersinde bir spor branşıyla ilgili etkinliklere katılmayı beklemektedirler. Ancak öğrencilerin % 50.1'i. bu beklentinin hiç gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 25'i beden eğitimi dersinde katılmak istedikleri spor branşları olarak birinci sırada yüzmeyi seçerken, ikinci sırada (% 15.2), Basketbolü, üçüncü sırada (% 12.3) Futbolu, dördüncü sırada (% 11.1 )'i Tenisi ve beşinci sırada da (% 10.0) Voleybol sporunu seçmişlerdir. Yüzme ve Basketbol spor branşlarının lise öğrencileri

tarafından en yüksek beklenti yüzdesini oluşturduğu görünmektedir. Ancak Türkiye'deki hiçbir okulda henüz yüzme havuzu olmadığı ve programlarda yüzme konusunun ele alınmadığı dikkat çekmektedir. Oysa, Almanya'daki ilkokullarda yüzmeden başarısız olan öğrencilere mezuniyet diploması verilmediği görülmektedir (20).

Türkiye'de giderek önem kazanan Basketbol sporu ise, lise öğrencileri tarafından popüler bir spor etkinliği olma durumundadır. Öte yandan tenis, voleybol, cimnastik gibi kişisel temas ve beden bedene temasın olmadığı, spor etkinliklerinin de kız öğrenciler tarafından işaretlenmiş olduğu ve bu tür etkinliklerin kızlar için daha çekici gözüktüğü görülmektedir.

Bu bulgular, Yalçınkaya, Saracaoğlu ve Varol (32) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir.

4.2. Öğrencilerin okul değişkenine göre beden eğitimi dersinden bazı beklentileri ve beklentilerin gerçekleşme düzeyi yönünde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Buna göre öğrencilerin beden eğitimi dersiyile "fiziksel gelişim sağlama", "fiziksel güzellik sağlama", "Belli bu\* branşta spor yapmaya yönelme" ve "okul içi spor etkinliklerine katılma beklentileri, okullar değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu yine beden eğitimi dersiyile "fiziksel güzellik sağlama", "okul içi spor etkinliklerine katılma" ve "maddi imkansızlıklar nedeniyle gerçekleştirilemeyen spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesine" yönelik beklentilerin gerçekleşme düzeyleri, okullar değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

Bu durum, araştırına kapsamına giren okulların spor tesisleri, fiziksel imkanları ve okullarda görevli beden eğitimi öğretmenlerinin etkinlikleriyle sınırlı olabilir.

4.3. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersinden bazı beklentileri ve beklentilerin gerçekleşme düzeyi yönünde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Buna göre, öğrencilerin beden eğitimi dersiyile, "Düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma", "sağlıklı olma", "grup çalışmalarıyla sınıf içi işbirliğini geliştirme", "müzikli cimnastik hareketleri sonucu yeni hareket formları üretme" yönündeki beklentileri, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu yine, beden eğitimi dersiyile "orantılı bir vücut görünümüne sahip olma", "Düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma", "Grup çalışmalarıyla sınıf içi işbirliğini geliştirme" yönündeki beklentilerin gerçekleşme düzeyleri, sınıflar değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

Bu durum, öğrencilerin sınıf değişkeni itibarıyla daha önce beden eğitimi dersine katılma durumlarından kaynaklanıyor olabilir.

## 5. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir.

1. Beden eğitimi dersinde tesis araç-gereç ve malzeme eksikliği giderilmeli tesislerden tüm öğrencilerin eşit olarak yararlanması sağlanmalıdır.

2. Öğrencilerin birbirleriyle kaynaşması, takım ruhu oluşturulabilmesi, arkadaşlık duygularının geliştirilebilmesi için, yoğun öğrenci katılımı sağlayacak okul içi sportif

yarışmalara yönelik organizasyonlar yapılmalıdır.

3. Beden eğitimi ve sporun yararları konusunda okullarda çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir.

4. Genel bilgi derslerinin öğrencide yarattığı zihin yorgunluğunun giderilmesi için beden eğitimi dersi, haftalık ders çizelgelerinde genel bilgi derslerinden sonra yer almalıdır.

5. Fiziksel kapasitenin ve sportif yeteneklerin ortaya çıkarılmasına yönelik okullarda hafta sonu spor branşlarına yönelik kurslar düzenlenmelidir.

6. Öğrencilerin beden eğitimi dersinde ilgilenmek istedikleri spor dalları birbirinden farklılık göstermektedir. Lise öğrencilerinin çoğunluğu, okullarda yüzme sporuyla uğraşmak istemektedirler. Buna göre, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne ait mevcut yüzme havuzlarıyla özel mülkiyete ait havuzlardan, okulların koordineli birşekilde yararlanılması sağlanmalıdır.

7. Ergenlik, inançların, alışkanlıkların, tutumların, ilgilerin değişebileceği ve aynı zamanda biçimlenebileceği bir dönemdir. Bu nedenle öğrencilere sistemli spor yapma alışkanlığı verilmesi gerekmekte, sunulacak beden eğitimi ders programının, öğrenci beklentisi gözönünde bulundurularak çekici etkinlikleri kapsar özellikte olması gerekmektedir. Bu bağlamda, eğer öğrencinin sportif becerilerinin gelişmesi, ömür boyu spor yapma alışkanlığı kazanması isteniyorsa, beden eğitimi programlarının geliştirilmesi aşamasında, öğrenci beklentileri gözönünde bulundurulmalıdır.

#### KAYNAKLAR

1. Akgün, N., **Egzersiz Fizyolojisi**, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları, No: 1 (209), İzmir, 1982.

2. Başaran, F., Üniversite Öğrencileri Üzerinde Psiko-Sosyal Bir Araştırma, **V. Ulusal Psikoloji Kongresi**, Psikoloji Seminer Özel Sayısı, İzmir, 1990.

3. Cořkun, Z., "Türkiye'de Yükseköğretimde Spor Eğitimi Yapan Gençliğin Beklentileri ve Sorunları", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1986.

4. Çamlıyer, H., Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiřtirme Sistemimiz ve Sorunları, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumunda Sunulan Bildiri** (19-21 Aralık 1991), Milli Eğitim Yayınları (378), Ankara. 1992.

5. Eryasar, D., "Boş Zamanların Değerlendirilmesi ve Spor", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1985.

6. Gökmen, H., Gençlerin Geliřmelerinde Beden Eğitimi Rolü, Türk Eğitim Derneği Tarafından Gerçekleştirilen **Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları Konulu VI. Öğretim Toplantısında Sunulan Bildiri**, TED Yayınları, No: 6 (67), Ankara, 1988.

7. Gökmen, H., Schnitger, W.. **Zorunlu Seçmeli Beden Eğitimi Dersleri ve Orta**

**Doğu Teknik Üniversitesinde Uygulanabilirliği**, Alman Teknik İşbirliği Cemiyeti (GTZ), Türk Alman Projesi (33), Ankara, 1983.

8. Gençlik ve Spor Bakanlığı, **Okullarda Beden Eğitimi**, Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları, No: 4, Başbakanlık Basımevi, (33), Ankara, 1982.

9. Grupe, O., **Theorie in der Gymnasialen Obestufe** (74), Schorndorf, 1980.

10. Gündüz, N., Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi, Türk Eğitim Derneği Tarafından Gerçekleştirilen **Ortaöğretim kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları Konulu VI. Öğretim Toplantısında Sunulan Bildiri** (5-6 Mayıs 1988), TED Yayınları: 6 (151, 152), Ankara 1988.

11. Hasırcı, S., Yıldırım, M., Okullarda Spor Eğitimi Dersi ve Spor Öğretmeninin Niteliği, **1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumunda Sunulan Bildiri** (19-21 Aralık 1991), Milli Eğitim Basımevi (479), Ankara, 1992.

12. Karagül, T., **Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri**, Anadolu üniversitesi Açık öğretim Yayınları No: 283 (8), Eskişehir, 1993.

13. Kenyon, G.S. and Mc Pherson., **Becoming Involved in Physical Activity and Sport: A Process of Socialization**, Physical Activity Human Growth and Development, G.I., Ripick (Ed). New York, London: Academic Press, 1973.

14. Koç, 3., Ortaöğretimde Beden Eğitimi Etkinliklere Genel Bir Bakış Yeni Yaklaşım ve Uygulamalar (Amaç, Yöntem ve Teknikler), Türk Eğitim Demeği Tarafından Gerçekleştirilen **Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları Konulu VI. Öğretim Toplantısında Sunulan Bildiri** (5-6 Mayıs 1988), TED Yayınları No. 6 (7, 18, 19), Ankara, 1988.

15. Loy, J.W. and Inghom, A.G., **Play, Games and Sport in Psychosocial Development of Children and Youth. Physical Activity: Human Growth and Development** G.L. Raıcık (Ed.) Academic Press (125). New York, London, 1973.

16. Milli Eğitim Bakanlığı, **Temel Eğitim Okulları ile Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve İzcilik Uygulamaları**, Milli Eğitim Basımevi, (32) Ankara, 1982.

17. Milli Eğitim Bakanlığı, **İlk-Ortaöğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders içi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı**, Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası (85, 92), Ankara, 1994.

18. Merlerowicz, H. ve Meiler, W., **Training**, Berlin, Heidelberg, Springer Verlag New York: 1972.

19. Meysel, H., **Einführung in die Sportpädagogik**, München: UTB (217) Wilhelm Fink Verlag. 1976.

20. Mutlutürk, N., "Yükseköğretimde Spor ve Sorunlar", Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (42), İzmir, 1982.

21. Nixon, J and Jewe H.A., **An Introduction to Physical Education**, Ninth Edition Alyn and Bacon. (75. 98), Boston, 1980.

22. Öktem, F., **Spor Psikolojisi** 1993-1994 Akademik Yılı Seminerler Dizisi Ed.: Fehmi Tünel., ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Sağlık ve Rehberlik Merkezi (67), Ankara, 1994.
23. Rarick, G.L. (Ed.), **Physical Activity: Human Growth and Development**, Academic Press (285. 287). New York. London, 1973.
24. Seçkin. PL **"Ortaöğretim Gençliğinin Boş Zamanlarını Değerlendirmede Spor Etkinliklerinin Önemi"**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1990.
25. Sunay, H., Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Ankara Üniversitesinde Uygulanabilirliği, **Çağdaş Eğitim**, Sayı: (220-221), (19-21), Ankara, 1995.
26. Tamer, K., **Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayın No: 101 (6, 8), Ankara. 1987.
27. Tezcan, M., **Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi**, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 1 16 (140), Ankara, 1982.
28. Tozok, K., "Değişik Yaş ve Farklı Meslek Sahibi İnsanların Beden Eğitimi ve Sporu Nasıl Algıladıklarına ilişkin Bir Araştırma" Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1990.
29. Ünal, S., Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Ailenin Yeri ve Görevleri, **Yaşadıkça Eğitim**, İstanbul, Mayıs, 1991.
30. Varış F; (Ed).. **Eğitim Bilimine Giriş**, Atlas kitabevi (8), Konya, 1994.
31. Wilgoose, C.E. **The Curriculum in Physical Education**, Prentice - Hall (256), New Jersey, 1984.
32. Yalçınkaya, M., Saracaloğlu, A.S., Varol, S.R., Üniversite Öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri ve Beklentileri. **Spor Bilimleri Dergisi**, Sayı: 2, Cilt: 4, Ankara, 1993.
33. Yıldırım. İ. Yetim, A., Şenel. Ö.. Farklı Cinsiyetlerdeki Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri, **G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, Sayı: 1, Cilt: 1, (53-57), Ankara, 1996.